

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Et primo, vtrum consensus sit actus appetitiuæ, vel apprehensiuæ virtutis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

ut faciamus. Sicut enim finis habet rationem principii, ita id quod agitur propter finem, habet rationem conclusionis. vnde id quod primo agendum occurrit, habet rationem ultimam conclusionis, ad quam inquisitio terminatur. Nihil autem prohibet, consilium potentia infinitum esse, secundum quod in infinitum possunt aliqua occurrere consilio inquirenda.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod singularia non sunt infinita actu, sed in potentia.

AD SECUNDVM Dicendum, quod licet humana actio possit impediri, non tamen semper habet impedimentum paratum: & ideo non semper oportet consilium de impedimento tollendo.

AD TERTIVM Dicendum, quod in singularibus contingentibus potest aliquid accipi certum, etsi non simpliciter, tamen ut nunc, prout assumitur in operatione. Sortem. n. sedere, non est necessarium, sed eum sedere dum scdet, est necessarium: & hoc per certitudinem accipi potest.

Super quest. decima quatuor articulum primum.

Item 15. q. 6. primos tres articulos, quod esset dicendum, in sequenti questione consulto dicit.

QVAESTIO XV.

De consensu, qui est actus voluntatis, in comparatione eorum, quae sunt ad finem, in quatuor articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de consensu. ET CIRCA hoc quaeruntur quatuor.

- ¶ Primo, Vtrum consensus sit actus appetitiue: uel apprehensiuæ uirtutis.
- ¶ Secundo, Vtrum conueniat brutis animalibus.
- ¶ Tertio, Vtru sit de fine, uel de his, quae sunt ad finem.
- ¶ Quarto, Vtrum consensus in actum, pertineat solum ad superiorem animæ partem.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum consensus sit actus appetitiue, uel apprehensiuæ uirtutis.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod consensus pertineat solum ad partem animæ apprehensiuam. Aug. enim 12. de Trin. consensum attribuit superiori rationi: sed ratio nominat apprehensiuam uirtutem: ergo consentire pertinet ad apprehensiuam uirtutem.

¶ 2 Præ. Consentire, est simul sentire: sed sentire est apprehensiuæ potentia: ergo & consentire.

¶ 3 Præ. Sicut assentire dicit applicationem intellectus ad aliquid, ita & consentire: sed assentire pertinet ad intellectum, qui est uis apprehensiuæ: ergo & consentire ad uis apprehensiuam pertinet.

SED CONTRA est, quod Damasc. dicit in 2. lib. quod si aliquis iudicat, & non diligit, non est sententia, id est, consensus: sed diligere ad appetitiuam uirtutem pertinet: ergo & consensus.

RESPON. Dicendum, quod consentire importat applicationem sensus ad aliquid. est autem proprium sensus, quod cognoscitiuus est rerum presentium. Vis enim imaginatiua, est apprehensiuæ similitudinum corporalium etiam rebus absentibus, quarum sunt similitudines: intellectus autem apprehensiuus est uniuersalium rationum, quas potest apprehendere indifferenter, & presentibus, & absentibus singularibus. Et quia actus appetitiue uirtutis est quædam inclinatio ad rem ipsam secundum quandam similitudinem, hinc est

quod ipsa applicatio appetitiue uirtutis ad rem, secundum quam ei inheret, accipit nomen sensus, quasi experientiam quandam sumens de re, cui inheret, in quantum complaceat sibi in ea. Vnde Sap. 1. dicitur. Sentire de Domino in bonitate: & secundum hoc consentire est actus appetitiue uirtutis.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut dicitur in 3. de anima, Voluntas in ratione consistit: unde cum Aug. attribuit consensum rationi, accipit rationem, secundum quod in ea concluditur uoluntas.

AD SECUNDVM dicendum, quod sentire, proprie dictum, ad apprehensiuam potestatem pertinet: sed secundum similitudinem cuiusdam experientie, pertinet ad appetitiuam, ut dictum est.

AD TERTIVM dicendum, quod assentire, est quasi ad aliud sentire, & sic importat quandam distantiam ad id cui assentitur: sed consentire, est simul sentire, & sic importat quandam coniunctionem ad id cui consentitur: & ideo uoluntas, cuius est tendere ad ipsam rem, magis proprie dicitur consentire. Intellectus autem, cuius operatio non est secundum motum ad rem, sed potius e conuerso, ut in primo dictum est, magis proprie dicitur assentire: quauis unum pro alio poni soleat. Potest etiam dici, quod intellectus assentit, in quantum a uoluntate mouetur.

ARTICVLVS II.

Vtrum consensus conueniat brutis animalibus.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur, quod consensus conueniat brutis animalibus. Consensus: n. importat determinationem appetitus ad unum: sed appetitus brutorum animalium sunt determinati ad unum, ergo consensus in brutis animalibus inuenitur.

¶ 2 Præ. Remoto priori, remouetur posterius: sed consensus præcedit operis executionem. si ergo in brutis non esset consensus, non esset in eis operis executio: quod patet esse falsum.

¶ 3 Præ. Homines interdum consentire dicuntur in aliquid agendum ex aliqua passione, puta concupiscentia, uel ira: sed bruta animalia ex passione agunt, ergo in eis est consensus.

SED CONTRA est, quod Damasc. dicit, quod post iudicium homo disponit, & amat quod ex consilio iudicatum est, quod uocatur sententia, id est, consensus: sed consilium non est in brutis animalibus, ergo nec consensus.

RESPON. Dicendum, quod consensus, proprie loquendo, non est in brutis animalibus, cuius ratio est: quia consensus importat applicationem appetitiui motus ad aliquid agendum: eius autem est applicare appetitiuum motum ad aliquid agendum, in cuius potestate est appetitiuus motus: sicut tangere lapidem, conuenit quidem baculo, sed applicare baculum ad tactum lapidis, est eius, qui habet in potestate mouere baculum. Bruta autem animalia non habent in sui potestate appetitiuum motum, sed talis motus in eis est ex instinctu naturæ: unde brutum animal appetit quidem, sed non applicat appetitiuum motum ad aliquid: & propter hoc non proprie dicitur consentire, sed solum rationalis natura, quæ hæt in potestate sua appetitiuum motum, & potest ipsam applicare, uel non applicare ad hoc, uel ad illud.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod in brutis animalibus inuenitur determinatio appetitus in aliquid, passiuè tamen: consensus uero importat determinationem appetitus non solum passiuam, sed magis actiuam.

AD II. dicendum, quod remoto priori, remouetur posterius, quod proprie ex eo tantum sequitur.

Prima Secundæ S. Thomæ. E 3 quitur

Inf. q. 74. ar. 7. ad 1. & 4. di. 29. art. 1. cor. Cap. 12.

Cap. 2. post mo. & c. 22.

Art. 2. hinc quest.

Tex. 42.

In corp. ar.

p. q. 16. ar. 1. & q. 27. ar. 4. & q. 59. ar. 2.

Infr. q. 16. ar. 2. corp.

Li. 2. Orth. fi. dei. cap. 22.